

Sygn. akt III AUa 1906/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska SA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 r. w Gdańsku

sprawy T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 września 2016 r., sygn. akt VII U 290/16

1. zmienia w części zaskarżony wyrok w ten sposób, że przy wyliczeniu kapitału początkowego T. M. uwzględnia, jako nieskładkowy, okres studiów doktoranckich od dnia 01 listopada 1980 roku do dnia 30 kwietnia 1981 roku;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz T. M. kwotę 270 złotych (dwieście siedemdziesiąt 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie apelacyjne.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 1906/16

UZASADNIENIE

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., decyzją z dnia 23 grudnia 2015 r., odmówił T. M. ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego przy zaliczeniu jako nieskładkowego okresu odbytych przez niego studiów doktoranckich od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r.

Organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie ukończył studiów doktoranckich, a zdaniem pozwanego tylko ukończenie studiów doktoranckich daje podstawę do zaliczenia tego okresu jako okresu nieskładkowego.

Ubezpieczony domagał się przeliczenia ponownego kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu studiów doktoranckich od 01 listopada 1980r. do 30 kwietnia 1981r. (pismo k. 20 a.s.)

Wyrokiem z dnia 20 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję organu rentowego i nakazał zaliczyć T. M. przy wyliczeniu kapitału początkowego jako okresu nieskładkowego okresu studiów doktoranckich od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r.

W ustnym uzasadnieniu Sąd I instancji przedstawił następujące ustalenia i rozważania, jako podstawę rozstrzygnięcia.

T. M. w okresie od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r. był uczestnikiem 3-letnich studiów doktoranckich. Studiów tych nie zakończył i został z skreślony z listy studentów z dniem 30 kwietnia 1981 r.

Zgodnie z art. 7 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, okresami nieskładkowymi są okresy studiów doktoranckich, aspirantury naukowej, w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu.

Sąd Okręgowy wskazał, że wymiar studiów doktoranckich wynosił 3 lata. Żaden z przepisów ustawy nie wymaga, aby studia były ukończone.

Na potwierdzenie swojego stanowiska Sąd I instancji wskazał na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie III AUa 1196/06, w którym wskazano, że do zaliczenia okresów studiów doktoranckich do okresów nieskładkowych nie jest wymagane, aby zostały one zakończone obroną pracy doktorskiej.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż nie można się zgodzić z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, że skoro T. M. tych studiów nie zakończył obroną pracy doktorskiej nie można zaliczyć tego okresu jako okresu nieskładkowego. Ubezpieczony studiował i był na studiach doktoranckich stacjonarnych w okresie od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r. „Ustawodawca nie wprowadził wymogu, aby te studia były zakończone obroną pracy, tak jak w przypadku studiów wyższych, kiedy jest wymagane ukończenie, a tym samym okres ten należy zaliczyć jako okres nieskładkowy przy wyliczeniu kapitału początkowego.”

Dlatego, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz art. 7 pkt 9 ustawy emerytalnej, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie art. 185a w związku z art. 7 pkt 9a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez nakazanie zaliczenia T. M. jako okresu nieskładkowego okresu studiów doktoranckich od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r. Organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, że zaskarżoną decyzją z dnia 23 grudnia 2015 r. odmówił ubezpieczonemu uwzględnienia do wysokości kapitału początkowego okresu studiów doktoranckich, ponieważ, z powodu rezygnacji, został on skreślony z listy słuchaczy studiów doktoranckich. Ubezpieczony nie odbył studiów doktoranckich, a był jedynie uczestnikiem tych studiów w okresie od dnia 1 października 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r.

Organ rentowy zwrócił uwagę, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 czerwca 2007 r. (sygn. akt III AUa 1196/06) odnosi się do sytuacji, kiedy to ubezpieczona przedłożyła zaświadczenie uczelni wyższej o odbyciu studiów doktoranckich. Wyrok nie ma w związku z tym zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ ubezpieczony nie odbył trzyletnich studiów doktoranckich w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu, a był ich uczestnikiem we wskazanym powyżej okresie.

Nadto pozwany podał, że w art. 198 ust. 3 ustawy z dnia 27 maja 2005 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 z późn. zm.), wskazane jest wyraźnie, że doktorantowi, po uzyskaniu stopnia doktora, okres odbywania studiów doktoranckich, nie dłuższy niż cztery lata, zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Przy tym organ rentowy zaznaczył, że ustawa co prawda nie obowiązywała w okresie kiedy ubezpieczony był uczestnikiem studiów doktoranckich, a przepis art. 198 ust. 3 tej ustawy nie dotyczy zaliczania okresów odbytych studiów doktoranckich przy ustalaniu uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jednakże z treści wskazanego przepisu można wysnuć wniosek, że również przy ustalaniu uprawnień do kapitału początkowego warunkiem zaliczenia okresu studiów doktoranckich jest ich odbycie w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu, a nie jedynie krótkotrwale uczestnictwo w tych studiach.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 kwietnia 2017 r. ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego jedynie w zakresie daty początkowej studiów doktoranckich, gdyż rozpoczął je dopiero od dnia 1 listopada 1980 r. oraz oddalenie apelacji w pozostałym zakresie. Nadto skarżący wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego była częściowo zasadna, przy czym z innych przyczyn aniżeli w niej wskazane.

Sporne między stronami było, czy zaszyły przesłanki do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego, na podstawie przepisów art. 114 w zw. z art. 175 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j., Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.; dalej ustawa emerytalna), poprzez uwzględnienie do stażu, jako okresu nieskładkowego, okresu uczestnictwa T. M. w studiach doktoranckich od dnia 1 listopada 1980 r. do dnia 30 kwietnia 1981 r.

Uzupełniając stan faktyczny wskazać należy, iż ubezpieczony w 2008 r. domagał się uwzględnienia ww. okresu studiów doktoranckich, dostarczając pozwanemu zaświadczenie z dnia 13 maja 1981r. z pieczętką studium doktoranckiego Akademii Medycznej w Ł. potwierdzające, iż „był zatrudniony w Akademii Medycznej w Ł. na stanowisku doktoranta od 01 listopada 1980 r. do 30 kwietnia 1981r., otrzymując stypendium 3.600 zł”. Wówczas pozwany decyzją z dnia 23 kwietnia 2008r. odmówił wyliczenia kapitału z uwzględnieniem tego okresu, wskazując, iż w celu zaliczenia do stażu okresu studiów doktoranckich należy, przedłożyć zaświadczenie o ukończeniu studiów z innym podpisem i pieczętką osoby upoważnionej (decyzja k. 62-63 a.r.)

W listopadzie 2015r. ubezpieczony przedłożył pozwanemu zaświadczenie z dnia 28 października 2015r. wystawione przez (...) Medyczny w Ł. potwierdzające, iż był on od 01 października 1980r. uczestnikiem 3 letnich stacjonarnych studiów doktoranckich w zakresie onkologii, nr indeksu 114/80. Z powodu rezygnacji został skreślony z listy słuchaczy studiów doktoranckich dnia 30 kwietnia 1981r. W okresie studiów doktoranckich nie były odprowadzane składki emerytalne i rentowe do ZUS. Zaświadczenie wydano na podstawie danych zawartych w posiadanym przez (...) Medyczny w Ł. archiwalnym rejestrze słuchaczy studiów doktoranckich (zaświadczenie w a.r. plik (...) -03brak numeracji kart).

Przedmiotową decyzją z dnia pozwany odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego argumentując, iż zgodnie z art. 185a ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy podlega przeliczeniu wyłącznie przy ustaleniu prawa do emerytury, nadto wskazując, iż okres studiów doktoranckich nie może być uwzględniony, gdyż ubezpieczony zrezygnował z nauki – został skreślony z listy słuchaczy i nie ukończył studiów (decyzja w a.r. plik (...) -03– brak numeracji kart).

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., czyli osób objętych nowymi zasadami obliczania emerytur, które podlegały ubezpieczeniu przed wejściem w życie ustawy, (a więc w okresie kiedy nie było jeszcze obowiązku ewidencjonowania składek na indywidualnych kontach), ustala się kapitał początkowy. Kapitał ten ustala się według zasad określonych w art. 174 ustawy emerytalnej, który modyfikuje

w stosunku do zasad ogólnych reguły ustalania podstawy wymiaru oraz liczby okresów składkowych i nieskładkowych. I tak, na podstawie art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej do stażu ubezpieczeniowego przyjmuje się okresy składkowe wymienione w art. 6 i nieskładkowe wymienione w art. 7. Możliwość uznania, że wskazany okres wpływa na wysokość tak ustalonej hipotetycznej emerytury na dzień 1 stycznia 1999 r. istnieje więc tylko wtedy, gdy okres ten można zakwalifikować do jednego z okresów wymienionych w art. 6 i 7 ustawy emerytalnej. Katalog z art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 marca 2005 r., III AUa 1380/04, OSA 2006/6/20, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 czerwca 2013 r., III AUa 92/13, LEX nr 1430780).

Stosownie do art. 175 ust. 4 ustawy emerytalnej, ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114. Zgodnie z normą zawartą w art. 114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zaświadczenie wydane 28 października 2015 r. przez (...) Medycyny w Ł., a dołączone do wniosku o ponowne przeliczenie kapitału początkowego stanowiło niewątpliwie nowy dowód, mający wpływ na wysokość kapitału, w rozumieniu art. 114 ust 1 w związku z art. 175 ust 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powyższe uzasadniało weryfikację prawomocnej decyzji ZUS o ustaleniu kapitału początkowego. Podkreślić też należy, iż w toku postępowania I instancyjnego ubezpieczony złożył dodatkową dokumentację: swoje podanie z dnia 29 czerwca 1980 r. o przyjęcie na studia doktoranckie z pisemną adnotacją o wyrażeniu zgody przez kierownika Zakładu (...) w Ł., pismo Prorektora ds. (...) z dnia 15 listopada 1980 r. o powierzeniu funkcji kierownika naukowego doktoranta – T. M., oraz pismo Rektora AM w Ł. z dnia 4 października 1980 r. informujące ubezpieczonego o przyjęciu go na stacjonarne studia doktoranckie na okres od 01 listopada 1980r. do 31 listopada 1983r. (k. 21-24 a.s.)

Dodatkowo Sąd odwoławczy zauważa, iż brzmienie przepisu art. 175 ust 5 tej ustawy, jest jednoznaczne i nie ogranicza możliwości skutecznego domagania się takiego przeliczenia kapitału tylko w sytuacji równoczesnego złożenia wniosku o przyznanie emerytury. Takiej wykładni nie uzasadnia również w żaden sposób treść, powołanego w przedmiotowej decyzji, przepisu art. 185 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W sprawie poza sporem było, iż ubezpieczony uczestniczył w 3 letnich studiach doktoranckich do 30 kwietnia 1981r. na Akademii Medycznej w Ł., przy czym studia te rozpoczął – co sam przyznał – od 01 listopada 1980r. Uczelnia nie odprowadzała za ubezpieczonego w tym okresie składek na ubezpieczenie społeczne, otrzymywał on miesięczne stypendium. Znajduje to potwierdzenie w ww. dokumentacji dołączonej do akt w toku postępowania I instancyjnego oraz w zaświadczeniach złożonych do ZUS. Zaświadczenie UM w Ł. z dnia 28 października 2015r. wskazuje jedynie błędnie datę początkową tych studiów – 01 października 1980r, zamiast 01 listopada 1980r., dlatego jedynie w tym zakresie nie było miarodajne dla dokonania ustaleń.

Zgodnie z art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej, okresem nieskładkowym jest okres studiów doktoranckich i aspirantury naukowej w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu. Zdaniem Sądu odwoławczego, rację ma Sąd I instancji, iż powyższy przepis nie warunkuje zaliczenia do stażu okresu studiów doktoranckich od ich ukończenia. Nie wynika to z treści tego przepisu, który – jak wszystkie przepisy prawa ubezpieczeń społecznych – należy wyklądać ściśle. Gdyby faktycznie wolą ustawodawcy było ustanowienie takiego warunku, dałby temu niewątpliwie wyraz, tak jak w przepisie art. 7 pkt 9 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym okresem nieskładkowym jest okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Zaznaczyć przy tym trzeba, iż odesłanie w przepisie art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej, do wymiaru studiów określonego w decyzji o ich utworzeniu (podobnie jak w art. 7 ust 9 do wymiaru studiów określonego w programie studiów), oznacza maksymalną długość okresu, jaka może być uwzględniona do stażu. Inaczej mówiąc, ustawodawca w ten sposób wyłączył możliwość uwzględnienia, jako nieskładkowego, okresu studiów doktoranckich, w zakresie w jakim przekracza on wymiar tych studiów określony w decyzji o ich utworzeniu.

Przypomnieć też trzeba, iż zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 17 grudnia 1976 r. w sprawie studiów doktoranckich (Dz.U. z 1976 r., poz. 41, nr 243 ze zm.), obowiązującym w spornym okresie, stypendysta nie mógł wykonywać żadnych zajęć zarobkowych na podstawie umów o pracę. Wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło wymagało natomiast każdorazowo zgody kierownika jednostki prowadzącej studia (§ 14). Wyłączenie zatem możliwości zakwalifikowania okresu uczestnictwa w studiach doktoranckich do stażu ubezpieczeniowego tylko dlatego, iż uczestnik ich nie ukończył, w sytuacji gdy de facto nie mógł mieć co do zasady innych tytułów do ubezpieczenia społecznego, byłoby niewątpliwie krzywdzące.

Podkreślić należy, iż ustawodawca wprowadził przepis art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej, właśnie z tej przyczyny że dostrzegł niekorzystną sytuację osób uczestniczących w studiach doktoranckich i chciał ją naprawić; wykładnia powołanego przepisu zaprezentowana przez organ rentowy jest zatem sprzeczna z tym celem ustawodawcy. Przypomnieć bowiem trzeba, iż w nieobowiązującej już ustawie z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 36) okresy studiów doktoranckich wymienione były w art. 10 ust. 1 pkt 3 jako okresy zaliczalne do okresów zatrudnienia. Toż samą regulację zawierał przepis art. 13 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 167 z późn. zm.; dalej: ustawa o z.e.p.). Od dnia 15 listopada 1991 r. - po wejściu w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewalforyzacji emerytur i rent (Dz. U. Nr 104, poz. 450 z późn. zm.; dalej: ustawa rewalforyzacyjna) – okresy studiów doktoranckich zostały wyeliminowane z porządku prawnego. To wyeliminowanie okresów studiów doktoranckich spowodowało nieuzasadnione pogorszenie sytuacji prawnej tych ubezpieczonych, którzy po dniu wejścia w życie tej ustawy nabyli prawo do świadczeń emerytalno-rentowych, a przedkładając dowody odbywania studiów doktoranckich przed dniem 15 listopada 1991 r. nie mogli ich uwzględnić z uwagi na brak odpowiedniej podstawy prawnej w ustawie rewalforyzacyjnej, jeśli nie spełniali warunku z art. 26 ust. 2 ustawy rewalforyzacyjnej. Kwestię tę rozwiązał na korzyść ubezpieczonych wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1993 r., II URN 30/93 (OSNCAPiUS 1994, Nr 1, poz. 26), w którym wyjaśniono, że jeżeli we wniosku o świadczenie złożonym po dniu wejścia w życie ustawy rewalforyzacyjnej powołano się na odbywanie studiów doktoranckich, to należy okres tych studiów uznać za okres składkowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy rewalforyzacyjnej (obecnie art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), o ile od stypendiów doktoranckich były odprowadzane składki na ZUS. W obowiązującym stanie prawnym (ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 748 z późn. zm. - ustawa FUS) okres studiów doktoranckich zaliczany jest do okresów nieskładkowych - art. 7 pkt 9a. Zmiany przepisu art. 7 ustawy FUS dokonano ustawą z dnia 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 85, poz. 924 z późn. zm.). Powyższe przepisy weszły w życie z dniem 1 września 2001 r., tj. po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw RP. . (zob. wyrok SA w Gdańsku z dnia 8 czerwca 2016 r. Lex nr 2106946).

Reasumując, zdaniem Sądu II instancji, okres studiów doktoranckich, za które nie były odprowadzane składki za stypendystów – jak w przypadku ubezpieczonego – zostały zgodnie z wolą ustawodawcy, poprzez wprowadzenia w dniu 1 września 2001 r. art. 7 pkt 9a uznane jako nieskładkowe, bez uwarunkowania ich od uzyskania tytułu doktora, czy też odbycia tych studiów w rozmiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu. Trudno jest przyjąć przeciwne stanowisko pozwanego, wobec którego stypendyści, za których nie odprowadzano składek – nie mogący w tym czasie świadczyć pracy, stosownie do wskazanego rozporządzenia – zostali wyłączeni zupełnie przez prawodawcę z okresów ubezpieczeniowych.

Zgodnie z przedstawionymi rozważaniami Sąd odwoławczy zważył, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uwzględnił okresów studiów doktoranckich ubezpieczonego przy ponownym przeliczeniu kapitału początkowego, z tym że błędnie określił początkową datę tych studiów wskazując datę 1 października 1980 r. Zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 7 pkt 9a ustawy emerytalnej był zatem zasadny jedynie w zakresie rozstrzygnięcia uwzględniającego do okresów nieskładkowych ubezpieczonego okresu od 01 do 31 października 1980r. Wadliwość rozstrzygnięcia w tej części była konsekwencją nieprawidłowych w tym zakresie ustaleń faktycznych.

Przy rozpoznaniu sprawy, bez znaczenia pozostawała treść art. 198 ust. 3 ustawy z dnia 27 maja 2005 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 z późn. zm.), na który powoływał się organ rentowy, gdyż nie odnosi się ona w żadnym razie do okresów ubezpieczeniowych określonych w art. 6 i 7 ustawy emerytalnej, co zresztą pozwany sam przyznał jednocześnie w wywiedzionej apelacji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny, uznając wyrok Sądu Okręgowego co do zasady za prawidłowy – z dostrzeżeniem uchybienia w zakresie czasokresu studiów doktoranckich, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w pkt 1 wyroku.

W pkt 2 wyroku, Sąd II instancji uznając apelację pozwanego za bezprzedmiotową, stosownie do art. 385 k.p.c. oddalił ją w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny rozstrzygnął w pkt 3 wyroku, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu określoną w art. 98 i 99 k.p.c., stosownie do której strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty zastępstwa procesowego. Wysokość tych kosztów ustalił w stawce minimalnej – § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm., w brzmieniu przed dniem 27 października 2016 r. - § 21 rozporządzenia), mając na uwadze niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia – art. 109 § 2 kpc in fine.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń